

SOK 25 JAAR

SOK: voor buitenstaanders een van de vele afkortingen, waarmee we in vrijwel alle media worden doodgegooid. Niet ingewijden hoor ik mompelen: weer zo'n afschuwelijke code in het ondoordringbare woud van onbegrijpelijke vaktermen. Het zal wel over een stichting gaan, misschien met Oude Knarren, veteranen op het terrein van een van de talloze vage instellingen waarmee wij ons in ons dierbare vaderland bezig houden.....

Voor ons, als ingewijden in het wel en wee van de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven, gaat het allesbehalve over een fossiel overblijfsel van een eertijds eerbiedwaardige organisatie. Het betreft een groep enthousiaste amateurs, verenigd rond een centraal thema: studie, beheer en behoud van alle wetenswaardigheden, die wij in de mergelgroeven van Zuid-Limburg en ver daarbuiten tegen kunnen komen.

Zelf maakte ik halverwege de jaren vijftig, als nieuwbakken student in de biologie, voor het eerst kennis met het vleermuisaspect van de mergelgrotten. Ik trad, mede onder leiding van Ir. D.C. van Schaik, binnen in een kille, duistere onderaardse winterwereld; mysterieus, een beetje angstaanjagend, stil, toen nog vol overwinterende dieren. Ik dacht toen in mijn onnozelheid dat het vleermuisonderzoek wel het belangrijkste was, wat je in deze onderwereld kon doen. Later bleek me hoe kortzichtig dat idee was. Bladerend in ruim twintig jaar studieresultaten (SOK-Mededelingen I tot en met 38), die keurig ingebonden in mijn boekenkast staan, openbaart zich een bijna onbeperkte verscheidenheid aan boeiende onderwerpen, die in vele tientallen bijdragen aan deze uitgave van de Studiegroep zijn toevertrouwd. Het is onvoorstelbaar dat Ton Breuls vanaf het begin (1982) als redacteur zijn goede krachten, energie en tijd aan vorm en inhoud van dit unieke tijdschrift heeft willen geven. Onder het motto dat hij het altijd voor zijn plezier heeft gedaan, wil hij daar niet voor geprezen worden, maar toch.... Laten we hopen, dat hij bereid is deze kar nog geruime tijd te trekken. Zonder de spil van de Mededelingen in de SOK loopt de organisatie mijns inziens gevaar uiteen te vallen.

Natuurlijk zijn er meer bindende elementen in en rond de Studiegroep. Gelukkig is er de veilige haven, figuurlijk en letterlijk, van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en het Natuurhistorisch Museum in Maastricht. De SOK opereert als studiegroep onder de veilige paraplu van die eerbiedwaardige organisatie, die alweer ruim 93 jaar het middelpunt vormt van vrijwel al het natuuronderzoek in Limburg. Maar de SOK is ook nauwelijks denkbaar zonder die gezellige ontmoetingsplaats in het museum aan het Bosquetplein. Daar worden tijdens de periodieke bijeenkomsten ervaringen uitgewisseld, daar ontstaan ideeën over nieuwe onderaardse activiteiten.

Laat mij nog even met u in een van de vele Zuid-Limburgse mergelgroeven afdalen. Geef mij een hand, want als oudere valt het niet mee om het evenwicht te bewaren in de hobbelige duistere gangen. Even doven we onze lampen: stilte, volstrekte duisternis? Zie ik daar in de verte niet het schijnsel van een olielampje van de laatste blokkeerder of van de laatste geestelijke, die in forse gotische houtskoolletters zijn naam op de wand zet, de suizen-de petromax van Ir. Van Schaik, die bezig is met zijn opmetingen, de zaklantaarns van de vleermuisonderzoekers of de carbidlampen van de champignonontelers? Vaag hoor ik de stemmen van al die mensen, die hier in de loop van honderden jaren hun sporen hebben achtergelaten, maar ook de geluiden van talloze dieren, die hier hun toevlucht zochten. Dit alles in die wondere wereld van de bodem van de voormalige Krijtze, temidden van de restanten van ontelbare zeedieren die hier miljoenen jaren geleden leefden. Verleden en heden smelten hier samen tot een bijna onontwarbare puzzel, een uitnodigend studielabyrint, waar wij, en zij die na ons komen, nog voor vele jaren onderzoek kunnen doen. Ik hoop dat de SOK-leden de komende 25 jaar opnieuw een deel van de stukjes van die puzzel in elkaar zullen kunnen passen.

Aldo Voûte
Soest, juli 2003

Mergelgroeve Keerderberg-Midden (foto: H. Ramakers).